Gemeente Sittard-Geleen

Notulen van de raadsvergadering op dinsdag 12 november 2024

Aanwezig:

de voorzitter	mr. J.Th.C.M. Verheijen
de griffier	mr. N.A.P.G. Bisschoff
de leden	GOB: L.W. van Rijswijk, N.F.J. Wetzels, I.A.L. Knops-Verjans, P.G.J.M. Boonen (vanaf 16.45 uur), M.W.C. Claessens, C. Verjans, F. Kuburić, M.P.A. Dormans, R.E.W. Breidenbach (vanaf 17.25 uur), G.R. Klee, J.H.J. Tholen, E.J.C. Janssen CDA: P.T.H.M. Henssen, J G.J.M.C. Essing-Demandt, T.A. Salvino, P.J. Brouwers, B.A.J. Hoedemakers, J.H. Smeets, J.E.E.A. Schlössels GroenLinks/PvdA: A.E.H. Wielders, P.H.J. Kubben, J.G.H. Slippens, L. Bezemer, J.E. Janssen, M.J.M. De Loo, A. Boukhrissi (vanaf 17.35 uur) Stadspartij: W.P.H. Paauwe, J.W. Coumans, A.C.M. Raven PVV: M.H.J. Klaassen SPA: J.J. Renet VVD: J.M.H. Joosten D66: P.R. Pi Van de Venne Lokaal Sittard-Geleen-Born: S.A.J. Klein PIT: M.M.J.T. Schenk-Hermans Forum voor Democratie: R.E.G.R.M. Konietzka (tot 19.00 uur)
het college	G.A.J. Geilen, Y.G. Salvino-Meijer, J.G.L.M. Buhler, A.L.W.G. Houtakkers, I.A.M.H. Tillie

Afwezig:

de leden	A.J.C. Fredrix-Pilon (CDA)
het college	-
notulen	F.J.G. van Vlodrop (Notuleerservice Nederland)

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent om 15.30 uur de raadsvergadering van 12 november 2024.
De heer Breidenbach (GOB) , mevrouw Boukhrissi (GroenLinks/PvdA), de heer Boonen (GOB) en de heer Brouwers (CDA) komen later. Mevrouw Fredrix (CDA) is afgemeld.

De burgemeester staat stil bij het onverwachte overlijden van oud-raadslid Paul Verjans. Hij was pas 74 jaar. Hij had een indrukwekkende staat van dienst als politicus en vrijwilliger. Eerst in zijn geboortedorp Born en later in de fusiegemeente. Veel verenigingen konden rekenen op zijn steun. Zo was hij voorzitter van de afdeling Westelijke Mijnstreek van Humanitas, bestuurslid bij Jong Nederland Limburg en voorzitter van de Stichting Missiewerk.
Paul verliet in 1998 zijn partij Groot Born '74 en vond vervolgens zijn plek bij het GOB, eerst als raadslid en later als fractievoorzitter. Zijn motto was 'ik beloof u niets wat ik wellicht niet kunnen waarmaken, maar probeer waar te maken wat ik u graag had willen beloven'. Hij was eerlijk, integer en toegewijd.
Paul was 26 jaar lang raadslid. Hij was plaatsvervangend raadsvoorzitter, voorzitter van de werkgeverscommissie en lid van de vertrouwenscommissie voor de benoeming van de burgemeester. Hij nam nieuwe fractieleden graag onder zijn vleugels om hen wegwijs te maken in de gemeentepolitiek.
Paul stond bekend voor zijn nauwkeurigheid en oog voor detail. Hij was altijd betrokken en constructief. Maar hij was ook een levensgenieter en vaak na de raadsvergadering te vinden op een terras met een dame blanche.

Hij nam in 2022 afscheid van de gemeenteraad. Zijn nalatenschap en betrokkenheid zullen altijd bij de gemeente in herinnering blijven.

Minuut stilte voor Paul en zijn nabestaanden.

2. Vaststellen agenda

De heer Brouwers (CDA) is gearriveerd.

De **voorzitter** stelt vast dat de raad en het college instemmen met 16 minuten spreektijd voor de raadsfracties en 88 minuten voor de het college.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Vaststellen notulen

- **Notulen gemeenteraad van 17 oktober 2024**
- **Notulen rondes in de Raadzaal van 31 oktober en 7 november 2024**

De raad stemt in met deze notulen.

4. Vaststelling lijst ingekomen stukken

Er zijn geen door verwijsverzoeken.

5. 2e rapportage 2024, Programmabegroting 2025 en Belastingmaatregelen 2025 (Bühler)
5a. 2e rapportage 2024
5b. Programmabegroting 2025
5c. Belastingmaatregelen 2025

De **voorzitter** deelt mee dat voorstellen gezamenlijk worden behandeld. De ingediende moties en amendementen zijn opgenomen in iBabs.

De heer **Claessens** (GOB) merkt op dat in de begroting een jaarlijkse post is opgenomen van 2 miljoen euro om de flexibiliteit in de begroting te vergroten. Daarmee kan de gemeente risico's opvangen en inspelen op actuele ontwikkelingen. Het college heeft in de Ronde enkele toezeggingen gedaan naar aanleiding van opmerkingen van de fractie, zoals aandacht voor het vrachtwagenparkeren in de Kampstraat, de subsidieregeling evenementen, het smart verlichten van fiets- en zebrapaden en het afkoppelen van regenwater (met medewerking van de afkoppelingcoach); en er moet snel gestart worden met het verduurzamen van accommodaties.
De permanente expositie van Toon Hermans in het theater van Sittard gaat niet door. De betreffende stichting wil haar toestemming voor de naamgeving van de schouwburg intrekken. GOB vraagt het college om alsnog inspanningen te doen om de partijen te verenigen en dient daarom de motie van de Stadspartij over dit onderwerp mede in.
De gemeente koopt het sportcentrum 't Anker. Gebruikers, personeel en de verenigingen moeten goed worden meegenomen in het traject.
GOB ziet uit naar verbeteringen in de bereikbaarheid van de gemeente, met name bij de terugbelverzoeken. Verder moet duidelijk zijn waar inwoners terecht kunnen met hun vragen. De fractie dient een motie in waarin zij vraagt om een onderzoek naar de extra kosten voor een verhoging van de kwaliteit van de openbare ruimte. Zij vraagt verder in een amendement voor aandacht voor bevordering van groeneducatie in de gemeente. De natuur in de Schwienswei moet, in het kader van klimaatadaptatie, verder worden versterkt. GOB dient daarvoor een motie in.
GOB vraagt het college de raad mee te nemen in de transformatie van het stationsgebied naar een levendig woonwerkgebied. In Obbicht nemen inwoners initiatieven om passende huisvesting in de kern te realiseren. GOB vraagt het college om de inwoners daarbij, maar ook bijvoorbeeld bij de restauratie van de kerk in Guttecoven, te steunen.
Door personeelstekort hebben gemeenten moeite om invulling te geven aan hun opdracht. Met MKB-046 wordt daar aandacht aan besteed. Wat is de stand van zaken? België experimenteert in het programma Gemeente zonder gemeentehuis met digitalisering van de dienstverlening. Hoe kijkt het college hier tegen aan?
Handhaving en preventie zijn net als aandacht voor mensen met verward gedrag cruciaal voor een veilige leefomgeving. Dat vraagt om een goede samenwerking met de GGZ. Verder moet de gemeente in contact blijven met de groepen in de samenleving die zich onveilig voelen.
De verkeersveiligheid voor schoolkinderen aan de Verloren van Themaatweg moet worden verbeterd. Ook moet er aandacht zijn voor verbetering van de leefomgeving door de aanpak van

stank en fijnstof van vrachtverkeer. GOB dient daarvoor een motie in. De fractie wil daarvoor de gelden van het BAK inzetten.

Mevrouw **Essing** (CDA) merkt op dat social media veel voordelen kent. Zo is communicatie gemakkelijker. Maar het kent ook nadelen als verslaving en onheuse omgangsvormen. Ouderen houden het vaak niet bij. Meldingen via de Fixi-app verlopen niet altijd soepel.
Sittard-Geleen is gekozen als tweede meest toegankelijke gemeente van Nederland. De winnaar heeft gewonnen dankzij de plaatsing van honderd openbare toiletten. Het CDA stelt daarom voor om stickers uit te delen aan winkels en horeca met een toegankelijk toilet.
De kosten van jeugdzorg stijgen nog steeds. De kosten in 2028 bedragen 10,2 miljard. Heeft de college een overzicht van mogelijke bezuinigingen?
De uitkeringen in de gemeenten in Nederland variëren, tot wel 800 euro. Wat heeft de bespreking hiervan in de bijeenkomst van de G40 opgeleverd?
Het CDA ziet, naast de positieve ontwikkelingen over de parkeerkosten, uit naar de verdere ontwikkelingen in het centrum van Geleen. De werkgroep Mijnverleden staatsmijn Maurits is genomineerd voor de landelijke erfgoed vrijwilligersprijs.
Wat zijn de mogelijkheden voor de aanpak van de parkeerkosten in Sittard? Verder vraagt het CDA aandacht voor de leegstand in het centrum. Het V&D-pand in deze historische vestingstad krijgt eindelijk zijn historische gevel terug. De overblijfselen van Fort Sanderbout, maar ook de geschiedenis, moeten meer zichtbaar worden. Het CDA dient daarvoor een motie in.
Een deel van het souterrain van het Toon Hermans Theater is beschikbaar voor een Toon Hermans-wisselexpositie. Het CDA pleit voor een permanente expositie in het theater of op een andere plek, bijvoorbeeld in De Ligne. De fractie overweegt een motie daarover.
Wat zijn de plannen voor het Maaslandpark op de locatie van het oude ziekenhuis Sittard en de Groene Loper in Sittard?
Gemeenschapshuizen moeten flink investeren in onder andere verduurzaming. De Provincie Limburg heeft middelen vrijgemaakt voor projecten in de fysieke en sociale leefomgeving, bijvoorbeeld voor de gemeenschapsvoorzieningen. Welke initiatieven in deze gemeente komen daarvoor in aanmerking?
Inwoners van dorpen willen graag in hun eigen dorp blijven wonen. Daarvoor zijn starters- en levensloopbestendige woningen nodig. Het CDA heeft daar eerder de motie; “Een straatje erbij” voor ingediend. Wat is de stand van zaken?
De firma L’Orty heeft plannen voor het ontgrendelen van het Graetheideplateau. Daarvoor is echter geen draagvlak onder de omwonenden. Het CDA roept in een motie op om dat bij Gedeputeerde Staten kenbaar te maken.
De gemeente groeit door gemeenschapszin. Daarom moet het college volop ruimte geven aan het maatschappelijk initiatieven.

De heer **Kubben** (GroenLinks/PvdA) meldt dat de raad eerder in de Toekomstvisie veerkrachten heeft vastgesteld. Die zijn nu opgenomen in de begroting, maar de balans erin zou beter kunnen. Zo is er veel aandacht voor economie en minder voor sociaal en natuurontwikkeling. De fractie staat achter de aandacht voor het binnenhalen van congressen, maar vraagt in een amendement om dit uit andere potjes te financieren.
De begroting is sluitend. Dat is knap in deze tijd van onduidelijkheden van het kabinet.
De gemeente besteedt actief aandacht aan de Klimaatweek. Daarbij is educatie van groot belang. GroenLinks/PvdA dient het amendement voor aandacht voor milieu-educatie mede in.
Natuurorganisaties hebben gereageerd op de concept-Omgevingsvisie. Zij zijn ook van mening dat de gemeente veel aandacht heeft voor economie en industrie en minder voor sociale en ecologische veerkracht. GroenLinks/PvdA wil daar nadrukkelijk aandacht vragen bij de behandeling van de Omgevingsvisie. Er zijn veel belangrijke delen groen in de gemeente die vragen om natuurontwikkeling.
De wethouder heeft in 2023 aangegeven bij de bespreking van het beoogde vakantiepark bij de Schwienswei dat een ecologisch onderzoek meerdere seizoenen beslaat. Daar zou begin 2024 verder over worden gesproken. Dat is nu uitgesteld tot 2025. Wat is daarvan de reden? De fractie vraagt inzage in het rapport van het ecologisch onderzoek.
GroenLinks/PvdA dient de motie van het CDA over de ontgrinding van de Graetheide mede in en ziet uit naar een collectieve tegenstem tegen de ontgrinding.
Sociale achterstanden ontstaan al vroeg in het leven. Sittard-Geleen staat laag op de ladder van de brede welvaart. Dat is niet best. In deze regio wordt al jaren hard gewerkt aan het doorbreken van een negatieve spiraal. In Provinciale Staten is nu de motie Limburg gezond vooruit

aangenomen. Daarvoor moeten gemeenten over hun grenzen heen kijken. GroenLinks/PvdA vraagt in een motie deel te nemen aan de coalitie om de kansen voor financiering in Den Haag en Brussel te onderzoeken.
GroenLinks/PvdA pleit voor een betere communicatie over de mogelijkheden van pre-mantelzorgwoningen. De fractie vraagt verder in een motie om een verbod in de openbare ruimte van Sittard-Geleen voor het aanprijzen van zaken die schadelijk zijn voor de gezondheid, dierenwelzijn of het milieu.
De indexering van de ozb met 3,4% betekent een verhoging van de lokale lasten daarom vraagt de fractie in een amendement om de kwijtscheldingsnorm te verhogen tot 120% van het bijstandsniveau.

De heer **Paauwe** (Stadspartij) sprak een gepensioneerd stel op de markt in Sittard. Zij klaagden over de hoge ozb-belasting. Het tarief in Sittard-Geleen is bijna de hoogste in Nederland, ondanks de beloftes in het coalitieakkoord. Het duurt te lang voordat dat wordt aangepast. Het college doet niets met overschotten in de afgelopen jaren. Het geld moet terug naar de inwoners in de vorm van lokale lastenverlichting.
De huizenmarkt staat onder druk, ook in Sittard-Geleen. Jongeren willen hier blijven wonen, maar dat is vaak niet mogelijk. Inwoners merken op dat de gemeente wel woonvoorzieningen bouwt voor Oekraïners, maar niets doet voor de jongeren of voor jonge woonwagenbewoners. De gemeente moet snel betaalbare woningen bouwen om de uittocht van jongeren te voorkomen.
Het Nationaal sportcentrum van de KNVB moet in Sittard-Geleen komen. Provinciale Staten steunen die wens. Een campus waar inwoners recreatief en professioneel kunnen sporten zorgt voor sportiviteit, maar ook voor gemeenschapszin, economische kansen en nieuwe energie. Glanerbrook wordt in 2025/2026 geopend. De Stadspartij stelt voor om dan ook de Jeugdolympiade 2026 naar Sittard-Geleen te halen. De fractie roept het college in een motie op om daarvoor de contacten in het buitenland aan te spreken.
Het college loopt vooruit op asielwetgeving die mogelijk wordt stopgezet, terwijl het andere zaken verwaarloost. De Stadspartij stelt voor om nu te focussen op zaken die de gemeenschap direct raken.
Bie Zefke is een moeilijk dossier met een zeer vreemde locatiekeuze. Andere locaties zouden veel geld kosten, maar die zijn bij de raad niet bekend. Het college moet die locaties met de raad delen. Gezien de extra financiële speelruimte vraagt de Stadspartij om een nieuw onderzoek met (nu wel) voldoende participatie.
De plannen voor een vakantiepark bij de Schwienswei vertonen geen voortgang. In 2024 zou meer duidelijkheid komen. Dat is nu weer uitgesteld tot 2025. Dat duurt te lang. Volgens het Centrummanagement zouden Sittard en Geleen bloeiende broedplaatsen worden. Het duurt wederom te lang.
De Stadspartij heeft zich met succes maximaal ingezet voor het behoud van het Zuyderland ziekenhuis. Niet dankzij, maar ondanks het college. De strijd is nog niet voorbij. Het is nog geen 2030. Parkstad Limburg zal alles in het werk stellen om onderwijs, huisvesting en zorg te behouden. Daar past geen afwachtende houding van Sittard-Geleen bij.
Het fietspad bij Bedrijvenstad Fortuna is nu verlicht. Dat komt ten goede aan de veiligheid. De Stadspartij vraagt het college om meer onveilige plekken in de gemeente in kaart te brengen en die aan te pakken.
Het cursusaanbod van Hogeschool Zuyd in Sittard loopt terug. Er zijn nog slechts acht hoogwaardige opleidingen. In Heerlen en Maastricht zijn dat er meer dan twintig. Er zijn signalen dat Brightlands meer wil samenwerken met Hogeschool Zuyd in Heerlen. Het is een teken aan de wand dat de hogeschool in Sittard slechts twee in plaats van vier open dagen organiseert. Sittard-Geleen moet dan ook investeren om de school voor de gemeente te behouden.
Iedere stad zou blij zijn met een icoon als Toon Hermans. De Stadspartij ziet uit naar een museum in het Toon Hermans Theater met al zijn grappen en grollen met een opening op 22 april 2025,25 jaar na zijn overlijden. Dat is, wellicht met andere Toon Hermans-gerelateerde activiteiten, een extra toeristische trekpleister met voordelen voor de middenstand en horeca. Maar het zorgt ook voor reuring in de stad en bijvoorbeeld hogere opbrengsten van parkeergelden.
Er zijn nog veel mogelijkheden voor subsidies voor bovenregionale projecten. De Stadspartij is blij dat haar motie daarover inmiddels wordt gesteund door de VVD en GOB.
Het duurt te lang voordat beloftes worden nagekomen. Het moet sneller en anders. Veranderingen moeten worden waargemaakt.

De heer **Kubben** (GroenLinks/PvdA) merkt op dat niets erop wijst dat de stad met natuurlijke groei kan groeien. Wie mag volgens de Stadspartij wel en wie niet in de gemeente komen wonen?
Hij vindt het verder niet verstandig dat dat de Stadspartij zich in het dossier Zuyderland sterk *afzet tegen een andere gemeente in Zuid-Limburg. Dat moet stoppen. Hij vraagt de Stadspartij* de motie van GroenLinks/PvdA te steunen waarin gevraagd wordt om gezamenlijk te werken aan een gezonde regio.

Volgens de heer **Paauwe** (Stadspartij) mag iedereen, ook arbeidsmigranten, in de gemeente komen, mits een bijdrage wordt geleverd aan de economie en de verenigingen. Hij g toe serieus naar de motie van de fractie te kijken.

De heer **Brouwers** (CDA) merkt op dat naast Hogeschool Zuyd nog andere hbo-opleidingen in Sittard Geleen gevestigd zijn, zoals de Fontys Hogescholen. Het is verder logisch dat Brightlands meer het contact zoekt met de (technische) opleidingen in Heerlen.

De heer **Paauwe** (Stadspartij) heeft signalen dat Hogeschool Zuyd in de toekomst uit Sittard wil vertrekken. Hij pleit ervoor om daar het gesprek over aan te gaan.

De heer **Brouwers** (CDA) heeft moeite met de toon van de Stadspartij bij het onderwerp. *Daarmee worden de studenten weggejaagd.*

De heer **Klaassen** (PVV) stelt vast dat de beschikbare ruimte in Nederland steeds kleiner wordt. Nederland is vol. Wegen slibben dicht en de ruimte om te bouwen wordt schaarser. Scholen zitten vaak vol en mensen staan op de wachtlijst voor een huisarts. Bij nieuwbouwplannen wordt zelden gekeken of de omgeving de nieuwe bewoners wel aankan.
Glanerbrook wordt mooier, maar ook steeds duurder. De PVV ziet uit naar de oplevering, maar ook naar de uiteindelijke kosten. De fractie maakt zich zorgen over de toekomst van sportpark 't Anker. De fractie vraagt inzage in de afspraken met de nieuwe exploitant. De raad heeft in 2023 gesproken over de herontwikkeling van het ESCS-terrein. De wethouder hint op een accent op sport. Blijft de zwembadfunctie op die plek behouden? Is het college nog steeds van mening dat er een vakantiepark komt? Wanneer kan de raad de plannen tegemoet zien?
Het is goed dat in Geleen Centrum lagere parkeertarieven komen voor parkeren in de garage. Maar ook de tarieven bij het ziekenhuis moeten omlaag met een maximum gelijk aan het dagtarief op andere plekken in de gemeente. De meningen over de inrichting van het Tempelplein lopen ver uit elkaar. De PVV pleit voor behoud van zoveel mogelijk parkeerplekken. *De fractie is blij dat het college de raad scenario's voorlegt.*
De fractie is ook blij dat het gemeentehuis in Geleen in eigendom van de gemeente blijft. Het Galfetti-gebouw wordt versneld ingevuld. Lukt dat nog voor de feestdagen? Het college heeft Berden de ontwikkeling van het Huis aan de Markt gegund, terwijl de raad nog sprak over mogelijke scenario's. Het kan dus wel snel.
De Domijnen kent een tekort van minimaal 300.000 euro. Dat is niet gedekt. De raad van bestuur doet onderzoek. Eerdere rapporten waren al vernietigend over dit gemeentelijk cultuurbeleid. Wat is terechtgekomen van de aanbevelingen, onder andere over de naamswijziging? De PVV stelt voor om dit onderwerp in de raadsvergadering te agenderen.
De gemeente heeft in 2024 met een financiële injectie de Mutsaers Stichting overeind gehouden. De PVV ziet uit naar een nieuwe aanbesteding in 2025, zodat jeugdhulp nu eens echt duurzaam *kan worden ingeregeld met kleinere zorgpartijen die kunnen voldoen aan de vraag. Is het college* bereid om de eerdere keuze voor grote partijen te heroverwegen?
De aanpak van jeugdcriminaliteit wordt geïntensiveerd met rijksmiddelen voor bijvoorbeeld Preventie met gezag. Heeft de burgemeester daarover warme contacten met het Rijk?
Het college heeft eerder tevergeefs geprobeerd om de fictieve taakstelling te realiseren door 430 asielzoekers pal naast de buurgemeente te huisvesten. Daarmee heeft het college niet zijn morele verantwoordelijkheid genomen. De fracties in de raad hebben deze blunder in de hand gewerkt met als gevolg verstoorde verhoudingen met de buurgemeente. De Commissaris van de Koning spreekt in een brief over minimaal vijf locaties voor 1575 plekken extra. Is Sittard-Geleen ook in beeld?
De mislukte aankoop van het Sabic-gebouw, de informatieverstrekking rondom Glanerbrook, het niet transparante proces rondom het Huis aan de Markt, de bodemloze put van De Domijnen, het

belabberde rekenkameronderzoek naar het parkeerbeleid en de maar moeizaam op gang komende centrumontwikkelingen, zorgen niet voor veel vertrouwen in het college.

De heer **Kubben** (GroenLinks/PvdA) benadrukt dat uit de evaluatie van de crisisnoodopvang (CNO) blijkt dat er zich geen problemen hebben voorgedaan. Er waren slechts positieve effecten. Wat bedoelt de PVV als zij spreekt over het over de schutting gooien van problemen naar de buurgemeente? De fractie maakt stemming, terwijl de feiten iets anders zeggen.

De heer **Klaassen** (PVV) legt uit dat een asielzoekerscentrum bij een woonkern een grote impact heeft op de omgeving. Daarom moet er onderzoek worden gedaan naar het draagvlak en naar de randvoorwaarden. Dat heeft echter niet plaatsgevonden. Bovendien staat het aantal van 430 asielzoekers niet in relatie tot het aantal inwoners van Nieuwstadt. Dat heeft veel weerstand opgeroepen. Het was naïef om voor die plek te kiezen, zonder andere locaties verder in ogenschouw te nemen.

De heer **Kubben** (GroenLinks/PvdA) blijft zich verzetten tegen deze stemmingmakerij tegen mensen die zich niet kunnen verweren.

De heer **Pi Van de Venne** (D66) gaat in op drie kernthema's: Europa lokaal, groen klimaat en winnen met Sittard-Geleen. D66 bedrijft politiek vanuit een internationale blik.
Ook Sittard-Geleen oriënteert zich in haar beleid steeds meer internationaal. Inwoners merken het dagelijks met boodschappen doen in Duitsland, tanken in België en gebruikmaken van grensoverschrijdende treinverbindingen. Het college zet vanaf 2025 in op Belgische omscholingsmogelijkheden en heeft aandacht voor de directere contacten richting Brussel en Europese instellingen. De gemeente blijft ook actief binnen de Euregio, onder andere als gaststad voor de Grenslandconferentie 2025. De ligging aan twee landsgrenzen en de internationale ambities nodigen uit om Sittard-Geleen in 2025 te promoten en uit te roepen als Europastad van Nederland. D66 stelt voor om onderzoek te doen naar de mogelijkheden.
De fractie heeft eerder gepleit voor een strategisch en gebundeld beleidsdocument over internationale samenwerking. Dat is in verband met de beperkte capaciteit nog niet mogelijk geweest. Spreker kondigt een initiatiefvoorstel aan voor het opstellen van een Europese visie dat aansluit op het imago van Sittard-Geleen met aandacht voor historie, cultuur en erfgoed. D66 is blij met de aankondiging van een Uitvoeringsprogramma erfgoed. De fractie vraagt in dat kader in een motie om Fort Sanderbout te herstellen en te betrekken bij de stedelijke promotie.
Sittard-Geleen moet koploper worden op gebieden als klimaat, natuur en energietransitie. Sittard-Geleen loopt echter achter in het terugdringen van de CO_2- uitstoot. Het uitvoeringsprogramma van het Schone luchtakkoord zal helpen, maar de ambitie moet meer. Daarom kiest D66 voor de energierichtlijn Trias Energetica en dient daarvoor een amendement in. De gemeente loopt achter bij de uitvoering van de RES-doelstellingen De fractie kijkt dan ook uit naar het uitvoeringsprogramma van de Routekaart energietransitie. Daarvoor is echter slechts een bedrag van 260.000 euro gereserveerd. D66 pleit voor meer geld voor de transitie.
Sittard-Geleen kan met de Agenda groen echt werk maken van vergroenen met aandacht voor waterhuishouding, hittestress, de CO_2-uitstoot en de biodiversiteit. Europa stelt gemeenten via het Urban Greeningplan geld ter beschikking voor de aanleg van groen volgens bepaalde richtlijnen. D66 dient daarvoor een motie in.
Nederland kent momenteel een rechts radicale landelijke overheid die met haar beleid inwoners, ondernemers en studenten economisch, financieel en sociaal maatschappelijk raakt; mensen in dit land moeten gebruik maken van de voedselbank! De gemeente heeft al zaken als VDL Nedcar en het hoofdkantoor van Sabic verloren en er vinden al terugtrekkende bewegingen plaats op Chemelot. De landelijke overheid bezuinigt 1 miljard op onderwijs en legt een stop op de komst van internationale studenten. Dat heeft gevolgen voor de toekomst van Sittard-Geleen en Chemelot. Als campussen worden geschrapt, kun je de verduurzaming van Chemelot vergeten. Dat zal zorgen voor eenzelfde efffect als de mijnsluiting; weg werkgelegenheid, weg economie! De herinvoering van grenscontroles is de hakbijl aan de wortels van de Europese Unie en voor een grensstad desastreus. Ook het wanbeleid op het gebied van klimaat zal desastreuze gevolgen hebben.
D66 gaat voor verdergaande internationalisering, investeren in onderwijs en inzetten op klimaat. De voorliggende begroting doet dat. D66 is trots op het college. Met zijn winnaarsmentaliteit biedt hij tegenwicht aan het catastrofale beleid van Wilders 1 met wethouders die zich inzetten voor

onder andere Het Groene Net, de regionale arbeidsmarkt, citymarketing, de grenslandconferentie en internationale treinverbindingen.

De heer **Renet** (SPA) was verrast door de aankoop van een perceel met opstallen; de kosten voor het verwijderen van asbest kwamen voor rekening van de gemeente. Dat kostte 611.000 euro extra. Dat is onverantwoord.
Er is sprake van een overschot van 1,4 miljoen euro. Dat komt door de extra rijksbijdrage in de mei-circulaire van 3 miljoen euro. Er was dus eigenlijk een tekort van 1,6 miljoen euro.
De inkomsten van de gemeente bedragen 460 miljoen euro; het overschot bedraagt 200.000 euro. De komende jaren is er nauwelijks financiële ruimte, de solvabiliteitsratio is risicovol en de structurele exploitatie is negatief. Het in 2006 ingezette beleid speelt de gemeente financieel nog steeds parten. Het college noemt de vergrijzing als oorzaak van het tekort op de Wmo, maar de toenemende vergrijzing is al langer bekend. Het gaat dus om een verkeerde inschatting van het bestuur. SPA pleit daarom voor een ouderenadviesraad.
SPA vraagt in een motie om een consistente uitvoering van het beleid. Reclamebelasting voor ondernemers buiten het kernwinkelgebied is principieel niet juist.
Het beleid van de gemeente is er al jaren op gericht om de lokale lasten gelijk te trekken met de vier grootste gemeenten in Limburg. Het verschil is echter alleen maar groter geworden door verregaande indexaties. De inwoners van Sittard-Geleen betalen nu meer dan 100 euro meer dan in de andere steden. SPA vraagt om een indexatie die gelijk staat met de gemiddelde inkomensverandering van de inwoners.
De fractie is blij dat er gestopt wordt met Het Groene Net. De vele miljoenen euro's hadden veel beter geïnvesteerd kunnen worden in duurzaamheid voor burgers. De klimaatverandering noopt tot herbezinning van plannen, onder andere in de Baandert.
De groene gebieden in de gemeente moeten worden verbonden, bijvoorbeeld de Schwienswei met het Limbrichterbos en de bossen van Echt-Susteren. SPA steunt de motie die daarvoor is gediend. De fractie wil waken voor de transformatie van natuur- en landbouwgebieden tot (nog meer) bedrijventerreinen in deze dichtbevolkte gemeente, ook niet tot grootschalige windmolen- en zonneparken. Sittard-Geleen heeft al veel minder groen dan andere gemeenten.
SPA verzet zich tegen een verdere verslechtering van de leefomgeving. Sittard-Geleen heeft 20% meer banen dan werkenden in de gemeente. De gemeente heeft dus geen banengroei nodig.
De centra lopen leeg. Culturele zaken en onderwijsinstellingen verdwijnen. Dat zorgt voor een achteruitgang van de leefomgeving. Extra banen leveren geen oplossing voor dit probleem. De gemeente heeft behoefte aan een aantrekkelijk woonklimaat en moet zich richten op sterke sociale structuren.
Industrial Park, waar D66 over sprak, hoeft (hoewel de impact beperkt is) niet te verdwijnen, maar moet wel verduurzamen.

De heer **Pi Van de Venne** (D66) merkt op dat 10.000 gezinnen in de regio afhankelijk zijn van Chemelot.

De heer **Renet** (SPA) beaamt dat op Chemelot ruim 70.000 mensen werken; 20% komt uit Sittard-Geleen. Het is dus een factor van belang. In de omgeving wonen, ter vergelijking, 500.000 mensen.

Volgens de heer **Klein** (Lokaal Sittard-Geleen-Born) is Sittard-Geleen nog steeds niet op orde. Op het gebied van wonen is het een en ander mis. Op de Obbichterweg hebben de woningen nog steeds geen voorzieningen, maar gelukkig wordt daar nu aan gewerkt. Sinds 2018 zijn er geen nieuwe woonwagenplekken meer bijgekomen en zijn geen plekken meer gemoderniseerd, ondanks de inspanningsverplichting van de gemeente. De grote kampen zijn pas over twee jaar klaar; pas daarna wordt gewerkt aan de 21 overige kleine kampjes. Veel jeugd in de dorpen trekt weg om ergens anders een woning te vinden. De fractie steunt op dat gebied de motie van het CDA; Een straatje meer.
Nog steeds kan niet iedereen meedoen. De groep wordt ook steeds groter. Het leven wordt voor hen te complex. Daarvoor dient de fractie de motie Contant geld in. De fractie ziet uit naar de bespreking van de opvang van daklozen begin 2025, zoals de wethouder heeft beloofd.
Grootschaligheid in de jeugdzorg is niet goed. Ook daar wordt later over gesproken.

De bestuurs- en angstcultuur is niet verbeterd. Onlangs heeft (slechts) een meerderheid van de raad de gedragscode goedgekeurd. De heer Klein hekelt de manier waarop dat is gebeurd en roept op om daar opnieuw over te praten.
Lokaal Sittard-Geleen-Born steunt de motie van GOB over de situatie op de Verloren van Themaatweg, maar vraagt ook aandacht voor een onduidelijke situatie op de Tuddernweg. Omwonenden hebben een spiegel gevraagd. Dat is echter niet gehonoreerd. Ook bestaat er het gevaar van aquaplanning. De fractie overweegt om daar een motie voor in te dienen. De motie Bloembakken en bomen van Lokaal Sittard-Geleen-Born is niet alleen belangrijk voor de verkeersveiligheid, ook voor het tegengaan van hitte. De afgelopen jaren zijn veel bomen – vaak wegens ziekte – gekapt. Maar er worden geen nieuwe bomen geplant.
Eerder heeft de fractie een motie ingediend voor gratis parkeren tijdens koopzondagen. Daar horen ook activiteiten bij bezoekers. Dan zullen ook (kleine) ondernemers hun vrije zondag daarvoor willen inzetten.
De wethouder gaf eerder aan dat er veel recreatief zwemwater in deze gemeente is. Maar als de Hateboer sluit, rest alleen nog het (dure) buitenzwembad in Glanerbrook. Een dagstrand in Grevenbicht had kunnen bijdragen aan de mogelijkheden voor verkoeling.
Er is een demonstratie geweest tegen het gebruik van vervuilde beaumix onder de A2. Veel partijen, ook gemeenten, zijn tegen het gebruik ervan in verband met de volksgezondheid. Wat is de stand van zaken?

Mevrouw **Joosten** (VVD) heeft in 2024 vele vragen gesteld. Die zijn nog steeds niet allemaal beantwoord, omdat het volgens de voorzitter 'technische kwesties' betrof. Wat is bijvoorbeeld de stand van zaken van de stadsdeelbudgetten? En wat zijn de oplossingen voor de tegenvallende parkeerinkomsten en Geleen? Het college hoopt slechts dat de bezoekersaantallen toenemen.
De begroting is sluitend, maar blijft omgeven met vaagheden. De VVD mist een visie op het ravijnjaar 2026 en pleit voor een themabijeenkomst als voorbereiding op de kadernota met aandacht voor een financiële buffer om risico's af te dekken. Tilburg bijvoorbeeld reserveert jaarlijks een deel van de ozb-inkomsten ten behoeve van financiële stabiliteit.
De meeste belastingmaatregelen zijn opnieuw geïndexeerd, terwijl Sittard-Geleen een van de hoogste ozb-tarieven van Nederland hanteert. De VVD pleit voor een lastenverlaging voor de burgers, onder andere met (een gedeeltelijke) afschaffing van de hondenbelasting. De fractie dient daarvoor een amendement in.
Het subjectieve veiligheidsgevoel neemt af. De VVD vraagt om maatregelen met bijvoorbeeld de inzet van (goed opgeleide) buurtpreventieteams die de buurt goed kennen. Dat zal ook de sociale cohesie versterken. Ook moet er aandacht zijn voor een betere verlichting.
De kosten voor de Wmo blijven stijgen. Klanten met een langdurige zorgbehoefte zouden net als in sommige regio's in Nederland een Wlz-indicatie moeten krijgen. Daarmee krijgen ze duurzaam en passende zorg en de druk op de Wmo neemt af.
Jongeren, ouderen, woonwagenbewoners en statushouders kunnen moeilijk een woning krijgen in deze gemeente. Initiatieven voor innovatieve woonvormen worden echter tegengewerkt door gemeentelijke regels. Deze nieuwe woonvormen dragen ook bij aan de sociale cohesie en duurzaamheid. De VVD vraagt het college in een motie om daar onderzoek naar te doen en de raad in het tweede kwartaal van 2025 plannen voor te leggen. Uit ervaringen in bijvoorbeeld Almere blijkt dat deze woonvormen de woningnood verlichten en positief werken op mantelzorg en duurzaamheid.
Het kabinet bezuinigt fors op onderwijs, cultuur en sport. Dat heeft ook een grote impact op deze gemeente, bijvoorbeeld op voorzieningen als bewegingsonderwijs, cultuuronderwijs en (sport)verenigingen. De VVD roept het college een motie op om de impact voor deze gemeente te onderzoeken, alternatieven aan te bieden en de zorgen over te brengen aan het kabinet.

De heer **Kubben** (GroenLinks/PvdA) stelt voor dat VVD Sittard-Geleen hierover contact op nemen met haar eigen leden van de VVD in de Tweede Kamer.

Mevrouw **Joosten** (VVD) doet dat ook, maar legt uit dat het kabinet uit meer partijen bestaat. Het is goed als gemeenten additioneel druk uitoefenen.

De heer **Renet** (SPA) merkt op dat het beleid in deze gemeente, vastgesteld door deze gemeenteraad, is dat landelijke regelgeving niet wordt teruggedraaid.

Mevrouw **Joosten** (VVD) blijft er voorstander van om problemen in deze gemeente op verschillende manieren te adresseren.
De VVD pleit voor veilige en toegankelijke laadmogelijkheden voor elektrische auto's. De fractie verzoekt het college in een motie om onderzoek te doen naar innovatieve laadoplossingen en om elektrisch geladen voor iedereen toegankelijk te maken. Andere gemeenten zijn daar al succesvol in. De VVD vraagt ook om een integraal toekomstbestendig infrastructuurplan met aandacht voor wegen die bestand zijn tegen zware elektrische voertuigen. Dat verhoogt de verkeersveiligheid en zal zorgen voor lagere kosten.

De **voorzitter** deelt mee dat de heer Konietzka (Forum voor Democratie) geen bijdrage zal leveren in de eerste termijn.

Mevrouw **Schenk** (PIT) vraagt om een stevige focus op woningbouw. Hoe kan de gemeente ervoor zorgen dat er meer betaalbare woningen worden gebouwd met aandacht voor specifieke woningtypen voor jongeren en ouderen? Dat zal talenten, maar ook investeerders, aantrekken.
PIT vraagt het college in een amendement het instellen van een reserve voor betaalbare woningbouw van 1 miljoen euro uit de post Robuuste woningbouw.
De fractie vraagt aandacht voor het ravijnjaar, waarin de kosten harder stijgen dan de inkomsten. Dat zorgt voor weinig speelruimte in de begrotingen en voor nieuwe initiatieven. Daar moet de gemeente op voorbereid zijn.
PIT stelt voor om nu al na te denken over ontwikkelingen op de langere termijn, zoals een integraal investeringsbeleid om later (sectoroverstijgende) keuzes te maken die met elkaar samenhangen, zoals maatschappelijk welzijn en de scholing van de bevolking (met investeringen in onderwijsvoorzieningen). Dat maakt het effect van de investeringen groter. De gemeente is met deze werkwijze bekend, maar kan op dat gebied nog wel een aantal stappen zetten.
PIT vraagt aandacht voor de vele inhuur. Die is duur en niet wenselijk, maar heeft met deze krappe arbeidsmarkt ook niet direct een oplossing voor dit probleem.
Mevrouw Schenk pleit voor het versterken van de teamstructuur binnen het college, zodat wethouders bij ziekte niet vervangen hoeven te worden. Dat bespaart kosten. De middelen kunnen dan op een andere manier worden ingezet.

De **voorzitter** geeft na een schorsing het woord aan het college voor een reactie op de bijdrage van de fracties.
De heer Konietzka (FvD) heeft zich afgemeld en is niet aanwezig.

Wethouder **Buhler** vindt dat Sittard-Geleen in deze woelige periode trots kan zijn op deze sluitende begroting. Er zijn echter nog steeds risico's, bijvoorbeeld de korting op de SPUKS. Daarom heeft het college - samen met de raad - voorzichtig begroot en een positieve koers uitgezet. De VVD vraagt in een motie problematieken aan te kaarten bij de landelijke politiek. De motie is overbodig, want dat gebeurt al regelmatig onder andere met de G40 en de VNG.
Fracties roepen op om voorzichtig te blijven in verband met het ravijnjaar en vragen om de lokale lasten te verlagen. Door voorzichtig te begroten pakt het college de lokale lasten al aan. De wethouder raadt het amendement Hondenbelasting van de VVD af. Zij zegt toe bij de bespreking van de kaderbrief aandacht te schenken aan lokale lastenverlaging.

Mevrouw **Joosten** (VVD) hoort bij dit onderwerp steeds dat er later aandacht aan wordt besteed, terwijl eerder is afgesproken om de hondenbelasting (geleidelijk) af te schaffen. De kans dat het in het ravijnjaar wel gaat lukken, is minimaal.

Wethouder **Buhler** merkt op dat het college deze keer de belastingen structureel heeft verlaagd. Ze had op bijval van de VVD gehoopt. Bovendien staat het verzoek van de VVD over een verlaging van de hondenbelasting haaks op de ook door die partij voorziene bezuinigingen.

Mevrouw **Joosten** (VVD) is natuurlijk blij met de structurele verlaging, maar het een sluit het ander niet uit. Bovendien zijn ook andere moties ingediend die geld kosten en wellicht wel worden aangenomen.

Wethouder **Buhler** is het met de fracties eens dat de gemeente voorzichtig moet blijven begroten. Enkele fracties hebben voorstellen ingediend om de Reserve samenlevingsversterkende middelen in te zetten voor dekking van het Maastricht Convention

Bureau voor een periode van vier jaar. Dat is echter niet mogelijk. Het betreft een incidentele post die is voorzien voor de oplossing van een incidenteel probleem. Het past ook niet binnen de voorwaarden voor gebruik van deze reserve. Daarvoor kan wel de Post robuuste begroting worden ingezet. De wethouder ontraadt dan ook het amendement.
De Stadspartij is van mening dat de gemeente bewust geld overhoudt en het niet inzet voor de samenleving. Die partij wil de eerdere uitleg van de wethouder blijkbaar niet aannemen. De wethouder benadrukt, reagerend op het verhaal van de Stadspartij van een bezoeker van de markt, dat de lokale lasten voor huurders in deze gemeente laag zijn.

De heer **Renet** (SPA) vraagt opnieuw om de lokale lasten, zowel voor eigenaren als voor huurders, aan te passen aan het gemiddelde van de vier grote steden in Limburg. De verschillen worden steeds groter.

Wethouder **Buhler** legt uit dat de beleidsmatige indexatie die in de Begroting 2021 is ingevoerd, nu is teruggedraaid. De lasten zijn nu slechts geïndexeerd. Eerder is afgesproken dat de lasten pas worden verlicht als daar mogelijkheden toe zijn. In het voorstel van SPA worden de lasten van de huurders hoger. Dat is niet wenselijk. Zij merkt verder op dat de lokale lasten in de andere grote steden inmiddels worden verhoogd.
De motie Kwijtscheldingsnorm van 100% naar 120% van het bijstandsniveau van GroenLinks/PvdA is niet uitvoerbaar door landelijke wetgeving. Daarin staat een maximum van *100%. Het CDA heeft aandacht gevraagd voor de inkomensverschillen. De G40 heeft zich daar* ook sterk voor gemaakt. De landelijke overheid moet dit oppakken. In de Westelijke Mijnstreek wordt hard gewerkt aan harmonisatie.
SPA heeft aandacht gevraagd voor de verschillen tussen de grote gemeenten in Limburg. De fractie gaat daarbij uit van berekeningen met eigen veronderstellingen, bijvoorbeeld dat andere gemeenten minder snel indexeren. Dat is niet waar. De indexering komt uit de mei-circulaire.

De heer **Renet** (SPA) bestrijdt dat hij beweerd heeft dat andere gemeenten een andere systematiek hanteren. Hij constateert slechts dat de verschillen groter worden. De percentages zijn bekend. Die zijn opgenomen in diverse benchmarks. De wethouder gaat slechts in op één aspect van, namelijk de indexatie.

Wethouder **Buhler** herhaalt dat de gemeente zich (al jaren) baseert op het tarief in de mei-circulaire. De wethouder houdt er daarom aan vast. De wethouder steunt het voorstel van SPA voor een tekstuele correctie van de tabel met belastingvoorstellen voor 2025 en kondigt aan dat in de Begroting 2026 aan te passen.
De VVD heeft gevraagd om een themabijeenkomst over de gevolgen van het ravijnjaar. De wethouder legt uit dat er op dit moment nog geen sprake is van bezuinigingen. Het begrotingsbeeld wordt in de verschillende rapportages door het jaar heen en bij de bespreking van de kadernota bijgesteld. De wethouder acht daarom een themasessie niet nodig.

Mevrouw **Joosten** (VVD) benadrukt dat er in 2026 wel degelijk een probleem ontstaat, omdat de gemeente dan minder geld krijgt. Een themabijeenkomst over de mogelijke gevolgen en het bespreken van oplossingen, zou duidelijkheid verschaffen.

De heer **Kubben** (GroenLinks/PvdA) merkt dat de Bestemmingsreserve voor dekking van de kosten voor uitvoering van het amendement Maastricht Convention Bureau (ook, net als de *Reserve robuust) voor vier jaar gevuld is. Wat het verschil?*

Wethouder **Buhler** herhaalt dat het gaat om een verschil tussen een incidentele onttrekking en een structurele onttrekking. De onttrekking ten behoeve van het amendement wordt ook door de toezichthouder als structureel gezien met gevolgen voor het structureel begrotingsevenwicht.

De heer **Renet** (SPA) leest in documenten van de rijksoverheid dat gemeenten op een bepaald aantal zaken kunnen afwijken van de norm van 100% en een hogere mate van vrijstelling kunnen invoeren.

Wethouder **Buhler** bestrijdt dat.

Burgemeester **Verheijen** gaat in op de opmerkingen over zijn portefeuille, over in gesprek zijn met de samenleving, in gesprek zijn met het Rijk, Sittard-Geleen als hoofdstad van Europa en de veiligheid in wijken.
De burgemeester deelt de zorgen van GOB over de ontwikkelingen in Amsterdam. Het heeft alles te maken met een samenleving die dreigt te segregeren. Het college en ambtelijke organisatie spannen zich (ook integraal, zoals PIT heeft gevraagd) voortdurend in om de netwerken in de gemeente te onderhouden, zijn zeer alert op signalen en zullen daar ook op inspelen als dat nodig is.
De PVV heeft aandacht gevraagd voor Preventie met gezag en benadrukt dat daarvoor goede verhoudingen met het Rijk belangrijk zijn. De burgemeester deelt mee dat de gemeente (breed, breder dan alleen op het gebied van preventie) goede contacten heeft met het Rijk, onder andere via de G40. Hij verwijst onder meer naar de G40-tweedaagse in deze gemeente, waar dg's en de minister aanwezig waren. Verder vormt Sittard-Geleen met negen andere gemeenten in Zuid-Limburg de Regiodeal. Ook op dat niveau vinden gesprekken plaats met diverse departementen.

De heer **Klaassen** (PVV) hekelt de opmerking van de burgemeester in de ronde dat grenscontroles (opnieuw) symboolpolitiek van dit kabinet zijn.

Burgemeester **Verheijen** beaamt dat het gaat om een wat voorbarige subjectieve mening, maar benadrukt dat het kabinet nog steeds niet heeft uitgelegd hoe die controles moeten worden uitgevoerd. Pas als dat duidelijk is, kan deze optie objectief worden beoordeeld.
Het college heeft al lange tijd oog voor Europa. De primaire focus van deze gemeente in de regio ligt op het uitbreiden van netwerken. Relaties zijn belangrijk om Europa dichtbij te houden. Om hoofdstad van Europa te worden is meer nodig dan de grenzen aan twee landen. Daarvoor zijn netwerken nodig. De burgemeester is blij met het initiatief van D66 voor een visie op Europa en ziet een voorstel met belangstelling tegemoet.
De VVD vroeg aandacht voor veiligheid in de wijken en stelde voor om, conform Rotterdam, wijkpreventieteams in te zetten voor onder andere een betere begeleiding van de jeugd op straat. De burgemeester legt uit dat steeds meer van dergelijke teams in de gemeente actief zijn. De bedoeling is om elk jaar twee teams toe te voegen. De teams bestaan uit mensen die de wijken goed kennen. Zij worden goed opgeleid en begeleid. Er is veel aandacht voor preventie, maar ook voor de opvolging van hun bevindingen. De teams hebben een goede verbinding met de politie.

Wethouder **Geilen** heeft veel vragen gehoord die ook in de ronde gesteld, maar er zijn ook veel nieuwe vragen gesteld, vaak ook technische vragen en zelfs over individuele casuïstiek. Hij kondigt aan zich te beperken tot de hoofdlijnen.
Veel fracties hebben gesproken over het thema wonen. Er is sprake van een gevoel dat er in deze gemeente geen woningen gebouwd worden. Het tegendeel is echter waar. Er wordt gebouwd op allerlei plekken in alle prijsklassen. GOB heeft gevraagd voor een positieve grondhouding bij nieuwe initiatieven. Dat is al het geval (geweest), bijvoorbeeld bij een project in Obbicht. De wethouder benadrukt dat ieder initiatief op zijn merites en conform de Omgevingsvisie wordt beoordeeld. Op 23 november 2024 vindt een informatiesessie over de Omgevingsvisie plaats met antwoorden op vragen (die ook deze avond weer zijn gesteld, bijvoorbeeld over een Straatje erbij en de behoefte aan de verschillende typen woningen). De wethouder roept de raadsleden op zich hiervoor aan te melden.
Een aantal fracties heeft gevraagd om een onderzoek naar de verlichting van onveilige plekken en onder andere van fietspaden. De wethouder heeft dat eerder al toegezegd.
Het CDA vraagt of er ook onderzoek is gedaan naar, naast die in Geleen, ook naar de parkeertarieven in Sittard. Daartoe heeft de raad het college geen opdracht gegeven. Doordat de aard van het centrum van Geleen verschilt met die van Sittard, kan daar een andere parkeerregime (met lagere tarieven) worden gehanteerd. Daarmee zijn (blijven) de tarieven in deze gemeente inderdaad gedifferentieerd. Het is een sturingsinstrument om bijvoorbeeld lang parkeren tegen te gaan. De tarieven in de parkeergarage van het Zuyderland ziekenhuis zijn nu al lager dan de parkeertarieven in de parkeergarages en komen overeen met de tarieven van de ziekenhuizen in Heerlen en Roermond.

De heer **Klaassen** (PVV) merkt op dat het gaat om mensen die zorg nodig hebben. Hij vraagt de wethouder te onderzoeken hoeveel het kost om de tarieven van de parkeergarage in het ziekenhuis verder te verlagen.

Wethouder **Geilen** zegt toe die kosten in kaart te brengen.
De wethouder neemt uiteraard de klanten en de medewerkers mee in de transformatie van 't Anker. Zo is er ambtelijk al een toelichting gegeven. De gevolgen voor de exploitatie zijn bekend. Er wordt met het zwembad gesproken over een tijdelijke handhaving van de huidige exploitatie in afwachting van de definitieve invulling.
Het CDA vroeg naar de nieuwe plannen voor de oude ziekenhuislocatie in Sittard. Er zou een park komen voor minimaal tien jaar. Daar is echter geen maximum aan verbonden. Op de plek zijn nu woningen gebouwd voor Oekraïense vluchtelingen. Verder wordt er gewerkt aan het Frans Klooster. De wethouder sluit niet uit dat er plannen komen voor woningbouw op deze locatie.
De opmerkingen van GroenLinks/PvdA over het betrekken van natuurorganisaties bij de Omgevingsvisie, komen een volgende keer aan bod. De wethouder kondigt aan de opmerkingen over de vindbaarheid van informatie over (pre)mantelzorgwoningen bij de afdeling onder de aandacht te brengen.
De Stadspartij vindt dat alles te lang duurt. De wethouder legt uit dat er juist veel gebeurd, zeker op het gebied van woningbouw; natuurlijk kan het altijd sneller. Dat geldt ook voor de centrumontwikkelingen in Sittard en Geleen (met onder andere inspanningen om de Hema in Geleen te behouden). De wethouder beaamt dat het belangrijk is om die ontwikkelingen adequaat communiceren.
De wethouder blij met de complimenten van de PVV over de vorderingen in Glanerbrook. Hij is het met de fractie eens om scherp op het budget te blijven sturen. Hij is ervan overtuigd dat dit niet zal oplopen (van 75 miljoen euro|) tot 100 miljoen euro. Voor de inrichting van het Tempelplein heeft het college de raad verschillende alternatieven voorgelegd. Belanghebbenden hebben op informatieavonden kunnen informatie krijgen en hun zegje kunnen doen. Dat alles wordt nu verder uitgewerkt.
Met het centrummanagement is intensief overlegd over de invulling van het Galfetti-gebouw met onder andere de bibliotheek en met Chemelot.
In zijn brief noemt Commissaris van de Koning Roemer vijf locaties voor opvang van asielzoekers. Geen locatie bevindt zich in deze gemeente. De opmerkingen over de groene verbindingsgebieden komen aan de orde bij de bespreking van de Omgevingsvisie. De wethouder zegt toe onderzoek te doen naar de problemen die Lokaal Sittard-Geleen-Born aankaartte over Tuddernweg.
Beaumix mag niet gebruikt worden onder wegen in de gemeente. Het gebruik onder rijks- en provinciale wegen is een verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat. Het is een toegestane bouwstof, maar daar is zeker nog niet het laatste woord over gezegd, ook niet bij Provinciale Staten. De wethouder zegt toe de raad op de hoogte te houden van de ontwikkelingen.
De tegenvallende parkeerinkomsten van Geleen zijn structureel. Een lager tarief, zoals de VVD voorstelt, zou dat nog eens verergeren.
PIT sprak over hoe om te gaan met een zieke wethouder; hoe daarop bespaard kan worden. De wethouder wijst erop dat Sittard-Geleen slechts vijf fte wethouders heeft, in plaats van de ruim zeven zoals gebruikelijk voor een gemeente met deze omvang. Hij deelt mee dat zieke of vertrokken wethouders ook in vorige periodes zijn opgevangen door de rest van het college. Dat is onder andere ook afhankelijk van de lengte van de periode tot aan de verkiezingen.
PIT vraagt in een amendement aandacht voor betaalbare woningen. De wethouder ontraadt het voorstel, met de reden die hij ook al in de ronde heeft aangegeven. De wethouder neemt motie van GOB over de Verloren van Themaatweg over. Daarbij zal hij gebruik maken van de BAK-middelen. GOB heeft ook gevraagd voor een verhoging van het onderhoudsniveau van de openbare ruimte. Dat kost geld, maar daar is ook - schaarse - extra capaciteit voor nodig. Maar de wethouder is positief en zegt toe het voorstel mee te nemen in de beheerplannen in 2025.
Het CDA heeft een motie ingediend over de inzet van het Provinciaal leefbaarheidsfonds. Dat fonds wordt gebruikt voor initiatieven vanuit de samenleving. De gemeente mag eenmalig een aanvraag indienen voor maximaal 1 miljoen euro (met 1 miljoen euro cofinanciering) voor een gebiedsgerichte integrale aanpak, bijvoorbeeld voor een gemeenschapsaccommodatie waar het CDA over spreekt. De fractie spreekt echter ook over andere zaken waar het fonds niet voor bedoeld is. De wethouder snapt de intentie maar ontraadt de motie. Aanvragen voor voorbeelden die het CDA noemt zoals de optochthal, moeten door de partijen zelf worden ingediend. Dat maakt het voor de wethouder lastig om de motie te omarmen. Het CDA zou dat anders moeten formuleren.

De heer **Claessens** (GOB) wil weten of de gemeente hulpvaardig kan zijn bij aanvragen voor dit fonds door andere partijen en/of de gemeente bereid is om dit fonds beter onder de aandacht te brengen.

Wethouder **Geilen** deelt mee dat de gemeente verenigingen en stichtingen altijd helpt bij aanvragen voor allerlei fondsen, dus ook bij dit fonds.
D66 vroeg aandacht voor de Europese middelen uit het Urban Greening Plan voor de goede plannen van de gemeente. De wethouder omarmt de motie.
De VVD vroeg in een motie innovatieve woonvormen te stimuleren. Dat is voor een deel al bestaand beleid. Sommige woonvormen zijn al toegestaan en ook de Omgevingsvisie biedt daar al kaders voor. Dat komt verder aan de orde bij de bespreking van het volkshuisvestingprogramma.

Mevrouw **Joosten** (VVD) wordt er enigszins moe van dat bij voorstellen steeds naar iets anders wordt verwezen. Zij benadrukt dat sommigen moeite ervaren bij het indienen van initiatiefvoorstellen bij de gemeente. Zij vraagt de wethouder om dergelijke initiatieven te omarmen.

Wethouder **Geilen** herhaalt dat de gemeente op dit moment al dergelijke initiatieven omarmt en concreet kijkt naar de mogelijkheden, zoals ook al is gebeurd met het initiatief Wonen in eigen dorp. Daar is geen motie meer voor nodig.

De heer **Renet** (SPA) verwijst naar een ingekomen stuk van iemand die aandacht vraagt voor het Skaeve Huse. Gaat dat ook onderdeel worden van het huisvestingsbeleid?

Wethouder **Geilen** is bezig met de uitwerking van deze bijzondere woonvorm. Dat wordt straks - in relatie met zorg - opgenomen in de prestatieafspraken met de corporaties.
De VVD vraagt verder in een motie om innovatieve laadoplossingen en veilig opladen van elektrische voertuigen te stimuleren. Ook dat wordt voor een deel al uitgevoerd. Dergelijke zaken komen bij de bespreking van de Laadvisie verder aan de orde. De wethouder roept de VVD op om dat bij de bespreking van de Laadvisie in te brengen.
De wethouder ontraadt de motie van de Stadspartij over de parkeertarieven. Die druisen in tegen de doelstellingen van de raad.
De wethouder prijst de oproep van de PVV in haar motie over glasvezel. Het grootste deel van de gemeente is al gedekt. Een deel van het buitengebied van Munstergeleen is dat niet. Dat is een bedrijfsmatige keuze van Delta. Dan zouden de aansluitingen te duur worden. De gemeente kan het bedrijf niet verplichten om het wel te doen. De wethouder zegt toe om, zoals gevraagd, deze blinde gebieden in kaart te brengen, maar kan niet ingaan op de (gevolgen van de) ontstane ongelijkheid. Er zijn gesprekken met een derde partij die eventueel deze blinde vlekken wil aanpakken.
Lokaal Sittard-Geleen-Born wil meer bloembakken en bomen in kindvriendelijke wijken. Dat zou een bijdrage leveren aan de verkeersveiligheid. Deskundigen denken daar echter anders over. Ter plaatse onbekenden letten dan meer op de obstakels van de weg dan op andere weggebruikers.

De heer **Klein** (Lokaal Sittard-Geleen-Born) heeft slechts bloembakken voorgesteld op plekken waar geen goed overzicht nodig is. Hij herhaalt dat in het verleden veel bomen gekapt zijn en niet vervangen. De fractie vraagt slechts om een onderzoek.

Wethouder **Geilen** stelt voor om samen met de indiener duidelijkheid aan te brengen in de motie en bijvoorbeeld expliciet onderscheid te maken tussen de twee aspecten.
De wethouder ontraadt de motie van Lokaal Sittard-Geleen-Born over de inzet van middelen voor vluchtelingenopvang voor andere groepen mensen. Die middelen zijn geoormerkt. Het is ook nog niet bekend of er sprake is van een overschot. Woningen voor andere groepen komen terug in de bespreking van het huisvestingprogramma.

De heer **Klein** (Lokaal Sittard-Geleen-Born) vindt dat er al jarenlang te weinig geld gaat naar de opvang van kwetsbare en bijvoorbeeld verwarde mensen. Zij zien dat er al wel veel geld gaat andere groepen, zo is veelal te lezen op Facebook.

Wethouder **Geilen** verwijst opnieuw naar de bespreking van het volkshuisvestingsprogramma. Dan wordt ook gesproken over de wettelijke taken bij de opvang van kwetsbare groepen. Er zijn al afspraken gemaakt over de doorstroming van opvanglocaties naar reguliere woningen.

De heer **Kubben** (GroenLinks/PvdA) heeft geen moties ingediend die, zoals de wethouder in de ronde aankondigde, verder ter sprake komen bij de bespreking van het volkshuisvesting, bijvoorbeeld het voorstel van de fractie over flexwoningen. Nu zegt de wethouder wel toe met de VVD in gesprek te gaan over haar voorstellen op dit gebied. Wat is dan nog de functie van een ronde?

Wethouder **Geilen** heeft de VVD - als handreiking - slechts toegezegd mee te denken over haar motie over de innovatieve laadoplossingen. Die bevindt zich nog in een vroeg stadium. Hij herhaalt zijn toezegging de opmerkingen van GroenLinks/PvdA mee te nemen bij het opstellen van de volkshuisvestingsvisie.
Met centrummanagement wordt gesproken over een spoedige opening van het Galfetti-gebouw waar de PVV vroeg. De wethouder heeft goede hoop dat het voor de kerstdrukte gaat lukken.

Wethouder **Salvino** gaat in op de vragen van GOB over de dienstverlening, onder andere de telefonische bereikbaarheid. De tekst in de begroting geeft een goed beeld van de stand van zaken. In het bestuurlijk overleg is een planning gemaakt van de uitdagingen. Zo wordt er een nieuwe website opgezet. Die wordt in een themasessie, in combinatie met aandacht voor de dienstverlening, gepresenteerd. Die sessie wordt in het najaar herhaald. Inmiddels kunnen 110 producten door inwoners en ondernemers digitaal worden afgenomen.
Sittard-Geleen is een van de zes gemeenten met een proef (met financiering vanuit het Rijk) om ondernemers te steunen op het gebied van toekomstbestendig ondernemen met aandacht voor digitalisering, circulariteit en duurzaamheid. Met MKB046 worden grote stappen gezet. Met de steun aan het bedrijfsleven wil de gemeente een bijdrage leveren aan de brede welvaart. Op 28 november 2024 vindt daar een themasessie over plaats.
Leegstaande panden in centra, waar het CDA over sprak, is een landelijk probleem. De wethouder verwijst de fractie voor een aanpak van de leegstand naar de raadsinformatiebrief met activiteiten, onder andere rondom de kerst, en informatie over de gevelsubsidie, de pilot aanloopstraten en de Stimuleringsregeling ondernemerschap (waar al tien ondernemers gebruik van hebben gemaakt).
Sittard-Geleen kent kwalitatief goede onderwijs. De gemeente heeft goede contacten met de onderwijsorganisaties; integraal, maar ook met scholen afzonderlijk zoals Hogeschool Zuyd. De school is ook betrokken bij activiteiten van de gemeente, bijvoorbeeld de Lector in innovatief ondernemen en bij de City Deal en Sittard-West. De wethouder vindt de opmerking van de Stadspartij hierover dan ook vreemd. Zij kondigt aan daarop alert te zijn.
De wethouder was verrast door de motie van het CDA over het Graetheide en de ontgrinding. Daarover is recentelijk een raadsinformatiebrief verstuurd. Die wordt in de ronde van 28 november 2024 verder besproken. Het CDA schrijft dat er onder de inwoners totaal geen draagvlak is voor de plannen. De wethouder beaamt dat een grote groep omwonenden zich zorgen maakt over de plannen. Daarover wordt met hen gesproken. Maar er is ook een grote groep die de lopende onderzoeken wil afwachten. Verder wil een aantal mensen niets te zeggen om ruzies te voorkomen. De wethouder bestrijdt dan ook dat er totaal geen draagvlak is voor de plannen. De provincie is het bevoegd gezag. Voor ontgronding moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd; daarbij wordt de gemeente om advies gevraagd. Eventuele afwijkingen van het bestemmingsplan zijn een verantwoordelijkheid van de provincie. Daarvoor is - na een advies van de raad - instemming nodig van het college, tenzij er sprake is van een provinciaal belang. Dat alles wordt op 28 november 2024 besproken. De wethouder ontraadt dan ook deze motie.

De heer **Brouwers** (CDA) zegt toe nuanceringen en concretiseringen aan te brengen in de motie wat betreft het draagvlak. Hij vraagt verder naar de mening van het college.

Wethouder **Salvino** herhaalt dat eerder is afgesproken dat dit verder in de ronde van 28 november 2024 wordt besproken. Daarom was de wethouder verrast door de motie. Het college heeft in dit dossier nog geen standpunt ingenomen. Het dossier maakt deel uit van de Gebiedsvisie Chemelot. Daarin zijn afspraken gemaakt over bijvoorbeeld onderzoeken. De resultaten worden nu beoordeeld. Daarom heeft het college in dit dossier nog geen standpunt ingenomen.

De heer **Brouwers** (CDA) vraagt naar het aantal mensen dat zich niet durft te uiten. De grote groep die tegen is, waar het CDA over spreekt, komt voort uit een bijeenkomst van omwonenden en organisaties.

Wethouder **Salvino** heeft slechts signalen van mensen ontvangen die niet durven te uiten dat zij de ontwikkelingen interessant vinden.
De wethouder is positief over de motie Internationale studentenstad van D66. De gemeente heeft de internationale kenniswerkers hard nodig.
De wethouder is ook positief over de motie waarin D66 vraagt voor een onderzoek naar een Ondernemersfonds. Dat is al opgenomen in het Uitvoeringsprogramma 2026. De wethouder zegt toe in 2025 al te starten met een vooronderzoek, bijvoorbeeld of de tijd er rijp voor is.

De heer **Pi Van de Venne** (D66) vraagt om een onderzoek naar draagvlak onder ondernemers.

Wethouder **Salvino** legt uit dat het niet gaat om een draagvlakonderzoek. Het gaat om een onderzoek naar wat er nodig is en juridisch geregeld moet worden voor het instellen van een ondernemersfonds. Er vindt dus geen veldonderzoek plaats.
SPA vraagt in een motie aandacht voor de reclamebelasting in relatie tot de krimp van het winkelkerngebied. De wethouder zegt toe daar onderzoek te doen, maar stelt voor om de tekst van de motie aan te passen met name het verzoek aan het college.

Wethouder **Houtakkers** beaamt dat de plannen voor de ESCS-locatie lang geduurd hebben, onder andere door de onderzoeken die vier seizoenen moesten duren. Nu is een concreet voorstel uitgewerkt. De bewoners en de raad zijn er over geïnformeerd. Er volgen, na een besluit van het college, nog een themasessie, rondes en informatiesessies voor bewoners. Dat moet in april 2025 leiden tot een voorstel aan de raad.
GOB vraagt om een Kwaliteitsimpuls groene Schwienswei. Dat kan gefaseerd worden ingevuld. De raad heeft eerder een besluit genomen over een strook van 50 m groen naast de Schwienswei. Dat heeft gevolgen voor de Schwienswei en de ESCS-Locatie. GOB vraagt in haar motie om daarvoor een projectplan op te stellen. De wethouder stemt daarmee in. GOB vraagt verder om een definitief schetsontwerp voor de zomer van 2025 aan de raad voor te leggen. Het wordt de komende maanden duidelijk of dat haalbaar is. De wethouder vraagt de fractie dan ook om de motie op dat punt aan te passen. De wethouder zegt toe de resultaten van het ecologisch onderzoek, waar GroenLinks/PvdA naar vroeg, beschikbaar te stellen.
Het onderbrengen van een Toon Hermans-museum in het Toon Hermans Theater met een nadrukkelijke verbinding met De Domijnen staat op losse schroeven. De stichting is niet tevreden met de beschikbare ruimte. Een stand-alone versie is met 70.000 euro aan extra exploitatielasten te duur. De wethouder stelt voor om het onderzoek van 2018 te actualiseren (door PMC). Vervolgens kan de stichting/familie met PMC in overleg gaan over de mogelijkheden. De wethouder zegt toe met de stichting te praten om te voorkomen dat zij maatregelen treft.
De PVV maakt zich zorgen over de financiële situatie bij De Domijnen. Het aantal bezoekers stijgt. Dat is prettig. Maar het blijft lastig om de kosten te beheersen. Daarom heeft de gemeente een (derde) interimmanager aangesteld. PMC adviseerde een holdingstructuur aan de raad van toezicht. Die heeft daar echter niet toe besloten. De zelfstandige huizen hebben nu wel een eigen naam gekregen. De zaken draaien inmiddels beter. De wethouder zegt toe de raad op de hoogte te houden van ontwikkelingen.
Onder meer SPA heeft opmerkingen gemaakt over de Groene loper in het Sint Rosagebied. Daarvoor wordt een ambitiedocument opgesteld en wordt met stakeholders gesproken over de ontwikkelingen.

De heer **Brouwers** (CDA) wil weten wanneer het onderzoek naar het Toon Hermans-museum wordt afgerond. Waarom is dat onderzoek eigenlijk nodig? Wellicht zijn er andere locaties in het centrum van Sittard die daarvoor een aanmerking komen, bijvoorbeeld in De Ligne.

Wethouder **Houtakkers** schat in dat de actualisatie van het onderzoek van 2018 snel (voor de zomer van 2025) kan worden afgerond. In het oude rapport was al duidelijk dat vestiging van een museum in een ander pand heel duur is.

De heer **Brouwers** (CDA) vindt dat er nog dit jaar duidelijkheid moet komen.

Wethouder **Houtakkers** benadrukt dat de stichting een museum wil in het theater. Dat is echter lastig te realiseren. Hij kan dan ook niets toezeggen.
Eerder is in deze raad een motie aangenomen over 6.180.000 euro voor de woonwagenlocaties aan de Tuddernweg en Obbichterweg en, als er geld over is, aan kleine locaties. Uit de 3e rapportage, in december 2024, zal het college meer duidelijkheid geven over de inzet van een (substantieel) bedrag.
Lokaal Sittard-Geleen-Born heeft aandacht gevraagd voor de (buiten)zwembaden. Uit eerdere rapporten blijkt dat er met drie zwembaden in de gemeente voldoende, zelfs te veel, recreatief zwemwater is in Sittard-Geleen.

De heer **Klein** (Lokaal Sittard-Geleen-Born) stelt vast dat de wethouder het recreatieve buitenzwemwater in Glanerbrook voldoende vindt voor gebruik tijdens de steeds heter wordende zomers. Hij is het daar niet mee eens. Hij pleit voor meer recreatief water in bijvoorbeeld speeltuinen of bijvoorbeeld een grindgat in Grevenbicht.
De heer Klein beaamt dat er voldoende binnenzwemwater is in de gemeente.

Wethouder **Houtakkers** beaamt dat eerste. Dat blijkt ook uit de rapporten.
De Stadspartij vraagt in een motie om het KNVB-centrum naar Sittard te halen. Dat biedt economische kansen. Daarover is ook een motie in Provinciale Staten aangenomen, waarin wordt gevraagd om de interesse vanuit Limburg kenbaar te maken. De wethouder kan slechts toezeggen de KNVB om criteria te vragen waar de gemeente aan moet voldoen. Vervolgens moeten die criteria eerst in de gemeente worden besproken.
De Stadspartij vraagt ook om de Jeugdolympiade naar de gemeente te halen in 2026. In Schotland worden daar echter al voorbereidingen voor getroffen. Sittard-Geleen heeft desgevraagd toegezegd om daar deel van uit te maken. Het zou vreemd zijn om dat nu zelf te organiseren.
PIT en GOB hebben opmerkingen gemaakt over personeel en organisatie, onder andere over innovatieve mogelijkheden om het tekort tegen te gaan en over de hoge kosten van inhuur. Over de inhuur zijn al technische vragen beantwoord. Daaruit blijkt dat de externe inhuur inmiddels gedaald is en laag is ten opzichte van andere gemeenten. Een Banenmarkt op locatie heeft een positief resultaat opgeleverd. Maar tijdelijke inhuur blijft noodzakelijk bij ziekteverzuim of voor specialistische kennis. De uitstroom wordt gemonitord via exit-interviews.
D66 en het CDA roepen op om het aanzien van Fort Sanderbout te versterken door beter onderhoud, eventueel herstel in oude staat en het fort mee te nemen in Erfgoed 2025. Dat laatste is geen probleem. De wethouder is het eens met het verzoek om een onderzoek naar eventuele herstel in oude staat, maar dat is geen garantie dat het ook mogelijk is, omdat het fort door de verschillende jaren heen flink is veranderd en omdat er veel geld kost. Intensivering van het onderhoud is moeilijk vanwege de steile helling.

De heer **Klaassen** (PVV) stelt vast dat in de motie geen dekking is aangegeven voor de gevraagde intensivering. Waarom reageert de wethouder daar niet op? Spreker stelt vast dat het college met twee maten meet.

Wethouder **Houtakkers** heeft die indruk niet willen wekken. Hij heeft slechts kaders aangegeven voor onderhoud.
Verder is in een motie gevraagd om contante betalingen mogelijk te maken bij gemeentelijke evenementen en bijvoorbeeld parkeerautomaten. Dat is al mogelijk, behalve bij parkeren bij het ABC-complex. Ook wordt gevraagd om gemeentelijke subsidies contant te betalen. Dat zou vreemd zijn richting evenementen die geen subsidie krijgen. De wethouder ontraadt de motie.

De heer **Klein** (Lokaal Sittard-Geleen-Born) verwijst naar de bibliotheek en het zwembad waar je niet contant kunt betalen.

Wethouder **Houtakkers** begrijpt dat, maar verwijst naar de onduidelijkheden in de motie waardoor hij de motie ontraadt.
GOB heeft om informatie gevraagd over de aanpak van de stationsomgeving. Hij verwijst daarvoor naar de bijeenkomst op 23 november 2024.

Wethouder **Tillie** prijst het voorstel van GOB om de GGZ te betrekken bij de aanpak van verwarde personen en zegt toe daar onderzoek naar te doen. GroenLinks/PvdA heeft een amendement ingediend voor groeneducatie. De wethouder neemt die opdracht graag aan, maar stelt voor om er een motie van te maken met een dekking uit de 3e programmarapportage. Het CDA vraagt om meer toegankelijke toiletten. Eerder is aan ondernemers gevraagd om toiletten beschikbaar te stellen. Zij geven nu aan daar veel overlast van te hebben gehad. Ze willen nog wel een toilet beschikbaar stellen, maar er verder geen ruchtbaarheid aan geven. De wethouder zegt toe hen opnieuw te vragen of ze dit met een sticker duidelijk willen maken.
Op het gebied van jeugdzorg zijn er maatregelen getroffen. Zo lopen praktijkondersteuners jeugd in de praktijken mee en is de toegang tot jeugdzorg kritisch bekeken. Ook wordt al lang gewerkt aan preventieve maatregelen. De vraag naar jeugdzorg neemt echter nog steeds toe. Daarom is in de Hervormingsagenda opgenomen dat er eerder gekeken moet worden naar zorg vanuit omgeving. Er wordt nu werk gemaakt van een lokale invulling. Het probleem zit vooral in de complexe zorg. Dat vraagt om een grote robuuste organisatie. Door de monopoliepositie van de organisatie wordt de onderhandelingspositie van de gemeenten moeilijker. Samen met de centrumgemeente Maastricht wordt naar een oplossing gezocht.
Er wordt al twintig jaar met allerlei partijen als het onderwijs en welzijnswerk gewerkt aan het terugdringen van gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg. Dat heeft geleid tot een landelijk Integraal Zorgakkoord met onder andere het programma Trendbreuk. In dat programma zit alles wat GroenLinks/PvdA in de betreffende motie vraagt, zoals het aanvragen van landelijke subsidies. De wethouder stelt voor om daarmee door te gaan en ontraadt daarom deze motie.

De heer **Kubben** (GroenLinks/PvdA) merkt op dat de gemeenteraden van vele andere gemeenten in Zuid-Limburg een vergelijkbare motie wel hebben aangenomen.

Wethouder **Tillie** vindt het vreemd dat die motie in die gemeenten is aangenomen. Hij zegt toe dat bij die gemeenten na te vragen en de gemeenteraad daar op 13 november 2024 over in te lichten.
GroenLinks/PvdA heeft in een motie gevraagd om een verbod op reclame-uitingen die nadelig zijn voor de gezondheid. De wethouder legt uit dat met Trendbreuk overleg wordt gevoerd over het stimuleren van gezondheid. Het verbieden van reclame-uitingen is betuttelend. Bovendien wil de wethouder zich niet mengen in de discussie over wat gezond en ongezond is. Hij geeft de voorkeur aan het stimuleren van gezond leven; ook in breder verband, bijvoorbeeld op Zuid-Limburgse schaal.
De Stadspartij heeft aandacht gevraagd voor de positie van het Zuyderland ziekenhuis. De wethouder legt uit dat het college al langer hard werkt aan dit dossier en geregeld gesprekken heeft gehad met het ziekenhuis. Sittard-Geleen heeft gekozen voor een eigen (inhoudelijke) strategie, namelijk goede ziekenhuiszorg, zonder in de pers op de trom te slaan.
D66 wil dat Sittard-Geleen koploper wordt op het gebied van de energietransitie. Daar wordt bij de bespreking van de Routekaart verder over gesproken. De fractie vraagt in het amendement Trias Energetica om onderzoek naar alternatieve manieren van energieopwekking. Het college kan zich daarin vinden. De wethouder is geen voorstander van de Lokale Golden Deal. Hij geeft de voorkeur aan een start met de Routekaart. Dat levert straks een beeld op van wat er nog allemaal mogelijk is. Dat wordt opgenomen in de Begroting 2026 of eerder als er zich kansen op dat gebied voordoen.

De heer **Pi Van de Venne** (D66) merkt op dat het bedrag van 260.000 euro niet toereikend is voor het uitvoeringsprogramma van de Routekaart. Met zijn motie is maatwerk mogelijk. Hij wil verder vasthouden aan portefeuille-overstijgende projecten.

Wethouder **Tillie** vindt het te vroeg om daar nu extra geld voor beschikbaar te stellen. Als er een goed beeld is van wat mogelijk is, wordt ook duidelijk wat daarvoor nodig is. Daarmee is de motie nu overbodig.
SPA heeft gesproken over hoge kosten van de Wmo. De wethouder legt uit dat het college een prognose opstelt van het toekomstig gebruik van de Wmo. Er is nu sprake van een dubbele vergrijzing; mensen worden ouder, maar blijven ook langer thuis wonen. Dat laatste levert extra kosten op. Vaak moeten huizen worden aangepast. Je weet vooraf niet hoeveel mensen daar gebruik van maken. Die (hoge) kosten kun je niet voorzien. SPA stelt voor een ouderenadviesraad op te richten. De wethouder verwijst daarvoor naar de Wmo-raad. Daar komen allerlei onderwerpen aan bod, ook over ouderen.

De heer **Renet** (SPA) merkt op dat eerder wel speciaal voor jongeren een jongerenraad is ingesteld. Nu, met 25% ouderen (ouder dan 65 jaar), is dat voor ouderen ook nodig.

Wethouder **Tillie** maakt onderscheid tussen een officieel adviesorgaan van de gemeente (dat is wettelijk belegd voor Wmo en jeugd) en organisaties waar de gemeente mee praat. Dat laatste is op het gebied van ouderen vaak het geval. Zij worden ook, als dat nodig is, betrokken bij participatie.
Het college is niet van plan om de RES-doelen terug te draaien, waar SPA in een motie om vroeg. In de Routekaart zal worden opgenomen wat wel en niet mogelijk is. De ambitie blijft gelijk.

De heer **Renet** (SPA) pleit voor realiteitszin. De RES-doelen zijn volstrekt irreëel. De ambitie is vijf keer zo hoog als de gemeente met haar oppervlakte aankan.

Wethouder **Tillie** legt uit dat er andere mogelijkheden zijn om energie op te wekken. Daar wordt in de Routekaart onderzoek naar gedaan om zo de RES-doelen te kunnen behalen. Hij beaamt dat realisme de boventoon moet voeren.

De heer **Renet** (SPA) herhaalt zijn vraag of het college het verbeteren van de leefomgeving van de inwoners belangrijker vindt dan de uitbreiding van bedrijventerreinen. Het is vreemd dat alleen de gemeente Sittard-Geleen het moet hebben van de uitbreiding van bedrijventerreinen of de aanleg van bijvoorbeeld zonneweiden. Daar heeft deze gemeente geen ruimte voor.

Wethouder **Salvino** merkt op dat er niet veel mogelijkheden zijn voor nieuwe bedrijventerreinen. Bestaande bedrijventerreinen moeten zo goed mogelijk worden benut. Er kunnen wellicht nog nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden. Daar wordt ook aan gewerkt, onder andere met het omvormen van bedrijven tot woonvormen en de aanpak van de (kantoren op) de stationslocatie). Economische ontwikkelingen zijn ook belangrijk voor de leefbaarheid, bijvoorbeeld voor de werkgelegenheid. En het bedrijfsleven steunt ook vaak het verenigingsleven en evenementen in de gemeente.

De heer **Renet** (SPA) stelt vast dat de gemeente geen mogelijkheden meer heeft voor nieuwe bedrijventerreinen.

De heer **Janssen** (GroenLinks/PvdA) vraagt aandacht voor gezonde en duurzame bedrijfsterreinen. Daar moet de gemeente samen met bedrijven op inzetten.

Wethouder **Salvino** legt uit dat dit thema in het eerder genoemde onderzoek wordt meegenomen.

6. Schorsing

De **voorzitter** schorst om ongeveer 23.00 uur de vergadering tot 13 november 2024 18.30 uur.

Aldus vastgesteld tijdens de openbare vergadering van de gemeenteraad van Sittard-Geleen van 12 december 2024.

de griffier, de voorzitter,

mr. N.A.P.G. Bisschoff mr. J.Th.C.M. Verheijen